

ne vending

Rafaël, *Den atenske skole*, 1510-1511.

menhængen mellem dannelse og kritisk sans:

«Sammen med den antagelse at vi alle er rationelle og fuldkommen frie, fremkalder den naive tro på videnskaben en foruroligende mangel på nysgerrighed efter den virkelige verden, en svigtende evne til at værdsætte vanskelighederne ved at kende den. Vi må vende tilbage fra det selv-centrerede oprigtighedsbegreb til det andetcentrerede sandhedsbegreb. Vi er ikke isolerede, frie vælgere, herskere over alt hvad vi skuer ud over, men åndsformørkede skabninger nedsunket i en virkelighed, hvis beskaffenhed vi konstant og i overvældende grad fristes til at misdanne af fantasien. Vores nuværende billede af frihed opmuntrer til en drømmeagtig lethed, hvorimod det, vi behøver, er en fornyet sans for det moralske livs vanskeligheder og kompleksitet og for menneskenes dunkelhed. Vi

har brug for flere begreber til at billedgøre vor værens substans; det er gennem en berigelse og uddybning af begreberne at den moralske udvikling finder sted.»⁹

Murdoch ser en sammenhæng mellem tabet af begreber og et moralsk og politisk ordforråd på den ene side og den manglende udvikling af en personlig karakter med indlevelsesevne og fantasi på den anden side:

«Vi anvender ikke længere et udbredt, solidt billede af menneskets og samfundets mangfoldige dyder. Vi ser ikke længere mennesket på baggrund af værdier, af realiteter, der overgår ham. Vi ser mennesket for os som en tapper nøgen vilje, omgivet af en let fattelig empirisk verden. Vi har udskiftet den svære forestilling om sandhed med en nem forestilling om oprigtighed. Det, vi selvfølgelig aldrig har haft, er en tilfredsstillende liberal teori

om personlighed, en teori om mennesket som frit og alenestående og som forbundet med en rig og kompliceret verden, som man moralsk væsen har meget at lære af. Vi har købt den liberale teori som den fremstår, fordi vi har ønsket at opmuntre folk til at tænke på sig selv som frie, med den pris at baggrunden er blevet opgivet.»¹⁰

Murdoch giver sit eget bud på et sprog for udviklingen af en sådan baggrund idéhistorisk og moralsk i *Metaphysics as a Guide To Morals*.¹¹

LIBERAL ARTS I MANAGEMENT OG JURA

I de senere år har nye vidensbaserede produktionsmåder, ledelse og multikulturelle værdier været med til at presse stærkt autonome fag som økonomi og jura, til at undersøge og konfrontere forholdet til deres egen forståelse .../

Da enhver spurgte ham hvor han kom fra, svarede han, 'Jeg er en verdensborger.'

DIOGENES LAERTIOS, LIFE OF
DIOGENES THE CYNIC